

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 janvier 2020

PROPOSITION DE LOI

modifiant, en ce qui concerne l'interdiction de discrimination relative à la paternité ou à la comaternité, la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes

Proposition de loi modifiant la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes afin de permettre une protection de la paternité

Proposition de loi modifiant la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes en vue de mieux protéger les personnes confrontées à la question de la conciliation entre la vie familiale et la vie professionnelle

Proposition de loi visant à interdire toute discrimination liée à l'allaitement

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA SANTÉ ET DE L'ÉGALITÉ DES CHANCES
PAR
MME **Kathleen DEPOORTER**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 januari 2020

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen wat het discriminatieverbod op vaderschap of meemoederschap betreft

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, teneinde een bescherming van het vaderschap mogelijk te maken

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, teneinde een betere bescherming te bieden aan wie gezin en werk met elkaar moeten zien te combineren

Wetsvoorstel teneinde elke discriminatie in verband met borstvoeding te verbieden

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR GEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Kathleen DEPOORTER**

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Thierry Warmoes

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels, Yoleen Van Camp
Ecolo-Groen	Séverine de Laveleye, Barbara Creemers, Laurence Hennuy
PS	Patrick Prévot, Hervé Rigot, Eliane Tillieux
VB	Steven Creyelman, Dominiek Sneppe
MR	Daniel Bacquelaïne, Caroline Taquin
CD&V	Nathalie Muylle
PVDA-PTB	Thierry Warmoes
Open Vld	Robby De Caluwé
sp.a	Karin Jiroflée

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Tomas Roggeman, Darya Safai, Valerie Van Peel
Simon Moutquin, Sarah Schlitz, Jessika Soors, Evita Willaert
Jean-Marc Delizée, Marc Goblet, Sophie Thémont, Laurence Zanchetta
Nathalie Dewulf, Kurt Ravyts, Hans Verreyt
Michel De Maegd, Benoît Piedboeuf, Florence Reuter
Nawal Farih, Els Van Hoof
Sofie Merckx, Nadia Moscufo
Maggie De Block, Goedeke Liekens
Jan Bertels, Kris Verduyck

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

cdH	Catherine Fonck
-----	-----------------

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numerering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het defi nitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

SOMMAIRE	Pages
I. Procédure	4
II. Exposés introductifs	4
A. Proposition de loi n° 0165	4
B. Proposition de loi n° 0046	5
C. Proposition de loi n° 0061	5
D. Proposition de loi n° 0696	6
III. Discussion générale	6
A. Questions et observations des membres	6
B. Réponses	9
C. Répliques	10
IV. Discussion des articles et votes	11

Voir:
Doc 55 0165/ (S.E. 2019):

001: Proposition de loi de Mmes Van Hoof et Lanjri.
 002 à 004: Amendements.
 005: Modification auteur.
 006: Amendements.

Voir aussi:

008: Texte adopté par la commission.

Doc 55 0046/ (S.E. 2019):

001: Proposition de loi de Mme Désir et consorts.
 002 et 003: Amendements.

Doc 55 0061/ (S.E. 2019):

001: Proposition de loi de Mme Fonck.

Doc 55 0696/ (S.E. 2019):

001: Proposition de loi de Mmes Willaert et Schlitz et consorts.

INHOUD	Blz.
I. Procedure	4
II. Inleidende uiteenzettingen	4
A. Wetsvoorstel nr. 0165	4
B. Wetsvoorstel nr. 0046	5
C. Wetsvoorstel nr. 0061	5
D. Wetsvoorstel nr. 0696	6
III. Algemene bespreking	6
A. Vragen en opmerkingen van de leden	6
B. Antwoorden	9
C. Replieken	10
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	11

Zie:
Doc 55 0165/ (B.Z. 2019):

001: Wetsvoorstel van de dames Van Hoof en Lanjri.
 002 tot 004: Amendementen.
 005: Wijziging indiener.
 006: Amendementen.

Zie ook:

008: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 55 0046/ (B.Z. 2019):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Désir c.s.
 002 en 003: Amendementen.

Doc 55 0061/ (B.Z. 2019):

001: Wetsvoorstel van mevrouw Fonck.

Doc 55 0696/ (B.Z. 2019):

001: Wetsvoorstel van de dames Willaert et Schlitz c.s.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné les présentes propositions de loi au cours de ses réunions des 15 octobre, 6 novembre et 17 décembre 2019.

I. — PROCÉDURE

Lors de la réunion du 15 octobre 2019, *M. Patrick Prévot (PS)* a demandé de joindre sa proposition de loi modifiant la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes afin de permettre une protection de la paternité (DOC 55 0046/001).

Lors de la réunion du 15 octobre 2019, *Mme Catherine Fonck (cdH)* a demandé de joindre sa proposition de loi modifiant la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes en vue de mieux protéger les personnes confrontées à la question de la conciliation entre la vie familiale et la vie professionnelle (DOC 55 0061/001).

Lors de sa réunion du 6 novembre 2019, la commission a décidé de demander un avis écrit à l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes sur l'amendement n° 1 de Mme Fonck à la proposition de loi n° 165/1 (DOC 55 0165/002) et sur l'amendement n° 2 de Mme Fonck à la proposition de loi n° 46/1 (DOC 55 0046/003), en particulier en ce qui concerne l'utilisation de l'expression "responsabilités familiales".

Lors de sa réunion du 17 décembre 2019, *Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen)* a demandé de joindre sa proposition de loi visant à interdire toute discrimination liée à l'allaitement (DOC 55 0696/001).

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition de loi n° 0165

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi DOC 55 0165/001, en expose les principales lignes de forces.

Pour donner le signal que les hommes ont, eux aussi, une place égale au sein de la famille et qu'il est parfaitement normal qu'eux aussi assument des tâches familiales,

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 15 oktober, 6 november en 17 december 2019.

I. — PROCEDURE

Tijdens de vergadering van 15 oktober 2019 heeft *de heer Patrick Prévot (PS)* gevraagd het door hem mee ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, teneinde een bescherming van het vaderschap mogelijk te maken (DOC 55 0046/001), toe te voegen aan de bespreking.

Tijdens de vergadering van 15 oktober 2019 heeft *mevrouw Catherine Fonck (cdH)* gevraagd het door haar ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, teneinde een betere bescherming te bieden aan wie gezin en werk met elkaar moeten zien te combineren (DOC 55 0061/001), toe te voegen aan de bespreking.

Tijdens de vergadering van 6 november 2019 heeft *de commissie* beslist het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen te verzoeken een schriftelijk advies uit te brengen over amendement nr. 1 van mevrouw Fonck op wetsvoorstel nr. 165/1 (DOC 55 0165/002), alsook over amendement nr. 2 van mevrouw Fonck op wetsvoorstel 46/1 (DOC 55 0046/003), in het bijzonder wat het gebruik van de term "gezinsverantwoordelijkheden" betreft.

Tijdens de vergadering van 17 december 2019 heeft *mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen)* gevraagd het door haar ingediende wetsvoorstel teneinde elke discriminatie in verband met borstvoeding te verbieden (DOC 55 0696/001), toe te voegen aan de bespreking.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Wetsvoorstel nr. 0165

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van wetsvoorstel DOC 55 0165/001, geeft de krachtlijnen van haar wetsvoorstel aan.

Met dit wetsvoorstel wordt niet alleen het signaal gegeven dat ook mannen een gelijke plaats innemen binnen het gezin en dat het niet meer dan normaal is

dans le cadre d'un congé parental, par exemple, mais aussi pour donner aux hommes les moyens de combattre le sexisme et les discriminations, cette proposition de loi ajoute la paternité aux motifs de discrimination reconnus. Il apparaîtra ainsi clairement, aux yeux de tous, que le sexisme à l'égard des hommes sur la base de leur rôle de père est tout aussi inadmissible dans notre société que le sexisme à l'égard des femmes et de leur rôle de mère.

De plus, toute distinction directe fondée sur la comaternité est désormais considérée comme de la discrimination entre les hommes et les femmes. Le statut juridique des coparentes est assimilé à celui du père et non à celui de la mère. Cependant, les coparentes peuvent, elles aussi, être confrontées à des discriminations en fonction du genre et du rôle qu'elles assument en tant que parentes. Il est dès lors nécessaire qu'elles aussi puissent bénéficier de la protection requise.

Pour le surplus, il est renvoyé aux développements (DOC 55 0165/001, pp. 3 à 6).

B. Proposition de loi n° 0046

M. Patrick Prévot (PS), coauteur de la proposition de loi n° 0046, en expose les principales lignes de forces.

Afin de lutter contre la discrimination basée sur la paternité, la présente proposition de loi vise à élargir le champ d'application *ratione materiae* de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes pour y inclure la paternité comme critère de distinction.

Pour le surplus, il est renvoyé aux développements (DOC 55 0046/001, pp. 3 et 4).

C. Proposition de loi n° 0061

Mme Catherine Fonck (cdH), auteure de la proposition de loi n° 0061, en expose les principales lignes de forces.

En vue de donner suite à un rapport de l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes, la proposition de loi étend le champ d'application de la loi antidiscrimination aux domaines de la paternité; de l'allaitement; de la procréation médicalement assistée; et des responsabilités familiales.

Pour le surplus, il est renvoyé aux développements (DOC 55 0061/001, pp. 3 à 7).

dat ook zij zorgtaken opnemen (bijvoorbeeld in het raam van een vaderschapsverlof), er wordt ook beoogd de mannen middelen geven om seksisme en discriminatie te bestrijden. Daartoe strekt dit wetsvoorstel ertoe vaderschap als discriminatiegrond te erkennen. Aldus moet het voor iedereen duidelijk zijn dat seksisme jegens mannen op basis van hun rol als vader net zomin in onze samenleving hoort als seksisme jegens vrouwen en hun rol als moeder.

Voorts zou elk direct onderscheid op basis van meemoederschap als genderdiscriminatie worden beschouwd. De rechtspositie van meemoeders zou worden gelijkgesteld aan die van de vader, niet aan die van de moeder. Ook meemoeders kunnen echter te maken krijgen met genderdiscriminatie en de rol die zij als ouder opnemen. Zij moeten dus eveneens passend worden beschermd.

Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting (DOC 55 0165/001, blz. 3 tot 6).

B. Wetsvoorstel nr. 0046

De heer Patrick Prévot (PS), mede-indiener van wetsvoorstel nr. 0046, geeft de krachtlijnen van zijn wetsvoorstel aan.

Dit wetsvoorstel beoogt een verruiming van het toepassingsgebied *ratione materiae* van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen. Om op vaderschap gebaseerde discriminatie tegen te gaan, is het de bedoeling in die wet het vaderschap op te nemen als onderscheidend criterium.

Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting (DOC 55 0046/001, blz. 3 en 4).

C. Wetsvoorstel nr. 0061

Mevrouw Catherine Fonck (cdH), mede-indienster van wetsvoorstel nr. 0061, geeft de krachtlijnen van haar wetsvoorstel aan.

Om in te gaan op de bevindingen van een rapport van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, beoogt dit wetsvoorstel het toepassingsgebied van de antidiscriminatiewet uit te breiden tot het vaderschap, borstvoeding, medisch begeleide voortplanting en de gezinsverantwoordelijkheden.

Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting (DOC 55 0061/001, blz. 3 tot 7).

D. Proposition de loi n° 0696

En guise d'exposé introductif, *Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen), auteure principale de la proposition de loi n° 0696*, se réfère à la justification des amendements n° 9 à 11 (DOC 55 0165/005) déposés conjointement avec Mme Van Hoof, M. Prévot, Mme Schlitz, Mme Fonck et M. Bertels (voir discussion des articles ci-dessous).

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et observations des membres

Au cours de la réunion du 6 novembre 2019, *Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi n° 165*, a déposé les amendements n°s 4 à 8 (DOC 55 0165/004) visant respectivement à ajouter des articles 3, 4, 5 et 6 (*nouveaux*) afin de compléter sa proposition de loi en y ajoutant l'allaitement, la procréation médicalement assistée et les caractéristiques sexuelles comme critères de discrimination supplémentaires.

Mme Kathleen Depoorter (N-VA) indique que son groupe soutient l'ajout de la paternité et de la comaternité comme critères de discrimination. Elle ajoute cependant qu'elle craint qu'une liste trop longue risquerait d'affaiblir le signal qui est donné par cette proposition de loi.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen), auteure principale de la proposition de loi n° 696, soutient la proposition de loi n° 165. Elle souhaite toutefois que l'allaitement soit ajouté à la liste des critères de discrimination comme c'est le cas dans la proposition de loi qu'elle a déposée et qui est jointe à la discussion. C'est pourquoi, elle a, préalablement à la réunion, déposé les amendements n°s 2 et 3 (DOC 55 0165/003) visant respectivement à modifier à l'article 2 et à ajouter un article 3 (*nouveau*) afin d'inclure l'allaitement comme critère de discrimination.

L'ajout de l'allaitement comme critère de discrimination fait également écho à la Résolution du Parlement européen sur l'application de la directive mettant en œuvre le principe de l'égalité de traitement entre les femmes et les hommes dans l'accès à des biens et services et la fourniture de biens et services. Celle-ci souligne les difficultés des femmes qui allaitent dans les "locaux des fournisseurs de services"¹.

¹ Résolution du Parlement européen du 14 mars 2017 sur l'application de la directive 2004/113/CE du Conseil mettant en œuvre le principe de l'égalité de traitement entre les femmes et les hommes dans l'accès à des biens et services et la fourniture de biens et services (2016/2012(INI)), point 18.

D. Wetsvoorstel nr. 0696

Als inleidende uiteenzetting verwijst mevrouw *Evita Willaert (Ecolo-Groen), hoofdindienster van wetsvoorstel nr. 0696*, naar de verantwoording van de amendementen nrs. 9 tot 11 (DOC 55 0165/005), die ze samen met mevrouw Van Hoof, de heer Prévot, mevrouw Schlitz, mevrouw Fonck en de heer Bertels heeft ingediend (zie de artikelsgewijze bespreking verderop).

III. — ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

Tijdens de vergadering van 6 november 2019 heeft mevrouw *Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van wetsvoorstel nr. 165*, de amendementen nrs. 4 tot 8 (DOC 55 0165/004) ingediend, die er respectievelijk toe strekken nieuwe artikelen 3, 4, 5 en 6 in te voegen, en aldus het wetsvoorstel te vervolledigen door er borstvoeding, medisch begeleide voortplanting en genderkenmerken in op te nemen als bijkomende discriminatiegronden.

Mevrouw Kathleen Depoorter (N-VA) geeft aan dat haar fractie de toevoeging van vaderschap en meemoederschap als discriminatiegronden steunt. Wel vreest ze dat een te lange lijst het signaal dat met dit wetsvoorstel wordt gegeven, dreigt af te zwakken.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen), hoofdindienster van wetsvoorstel nr. 696, steunt wetsvoorstel nr. 165. Ze wenst echter dat borstvoeding aan de lijst met discriminatiegronden wordt toegevoegd, zoals het geval is in het door haar ingediende wetsvoorstel dat aan de bespreking werd toegevoegd. Daarom heeft ze vóór de vergadering de amendementen nrs. 2 en 3 (DOC 55 0165/003) ingediend, die er respectievelijk toe strekken artikel 2 te wijzigen en een artikel 3 (*nieuw*) toe te voegen, teneinde er borstvoeding als discriminatiegrond in op te nemen.

De toevoeging van borstvoeding als discriminatiegrond sluit ook aan bij de resolutie van het Europees Parlement over de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten. In die resolutie wordt gewezen op de moeilijkheden die vrouwen ondervinden om in de "gebouwen van dienstverleners" borstvoeding te geven¹.

¹ Resolutie van het Europees Parlement van 14 maart 2017 over de toepassing van richtlijn 2004/113/EG van de Raad houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten (2016/2012(INI)), punt 18.

Elle indique qu'elle soutient les amendements n°s 4 à 8 de Mme Van Hoof qui reprennent l'ensemble des recommandations formulées par l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes et par la Commission d'évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations.

M. Patrick Prévot (PS), coauteur de la proposition de loi n° 46, fait remarquer que la proposition déposée par son groupe l'a été antérieurement à celle déposée par le groupe CD&V. Il annonce qu'il dépose l'*amendement n° 1* (DOC 55 0046/002) à sa proposition de loi visant à en modifier l'article 2, afin d'inclure, à côté de la paternité, également la comaternité comme critère de discrimination.

L'intervenant estime que les changements de mentalités que l'on constate à l'égard du rôle accru des pères dans la parentalité sont positifs et il espère qu'ils se poursuivront. À cet égard, il serait favorable à un allongement du congé de naissance et du congé de paternité ainsi qu'au fait de rendre ceux-ci obligatoires.

Concernant la proposition de loi n° DOC 55 0061/001 de Mme Fonck, il comprend et soutient l'ajout de l'allaitement comme critère de discrimination mais émet des réserves quant à la notion de "responsabilités familiales" dont la définition ne paraît pas évidente.

Mme Caroline Taquin (MR) indique que le groupe MR est favorable aux différents textes déposés. Il est en effet important de lutter contre la discrimination des pères. Le groupe MR a également d'autres propositions pour lutter contre la discrimination, au niveau de l'éducation et de la profession.

L'intervenante attire cependant l'attention sur la responsabilité budgétaire en période d'affaires courantes. Son groupe soutient donc les propositions, pour autant qu'elles n'aient pas d'impact budgétaire. Elle demande à cet égard un avis de la Cour des comptes.

Mme Dominiek Sneppe (VB) est favorable à la proposition de loi n° 165 car la valorisation de la paternité contribue à la valorisation de la famille. Elle n'est cependant pas d'accord avec la neutralité de genre (amendement n° 7) car on est soit un homme, soit une femme; un homme n'est pas une femme et une femme n'est pas un homme. L'intervenante est en outre opposée au fait de rendre le congé de paternité obligatoire. Il s'agit d'un droit et non d'une obligation.

M. Robby De Caluwé (Open Vld) soutient la proposition de loi DOC 55 0165/001. Il est évident qu'un père

De spreekster steunt de amendementen nrs. 4 tot 8 van mevrouw Van Hoof, waarin alle aanbevelingen zijn opgenomen van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie.

De heer Patrick Prévot (PS), mede-indiener van wetsvoorstel nr. 46, merkt op dat het wetsvoorstel van zijn fractie eerder werd ingediend dan dat van de CD&V-fractie. Hij kondigt aan *amendement nr. 1* (DOC 55 0046/002) op zijn voorstel te zullen indienen; dat amendement strekt ertoe artikel 2 te wijzigen, teneinde naast vaderschap ook meemoederschap als discriminatiegrond op te nemen.

De spreker vindt de mentaliteitswijziging omtrent de ruimere rol van de vaders bij het ouderschap een goede zaak; hij hoopt dat die wijziging zich zal doorzetten. In dat verband is hij voorstander van een langer geboorteverlof en een langer vaderschapsverlof, en dat die beide verloven moeten worden opgenomen.

Met betrekking tot het door mevrouw Fonck ingediende wetsvoorstel DOC 55 0061/001 begrijpt en steunt hij weliswaar de aanmerkingneming van "borstvoeding" als discriminatiecriterium, maar heeft hij bedenkingen bij het begrip "gezinsverantwoordelijkheden", dat niet zo makkelijk te omschrijven is.

Mevrouw Caroline Taquin (MR) geeft aan dat de MR-fractie de diverse ingediende teksten genegen is. Het is immers belangrijk het verschil in behandeling van vaders tegen te gaan. De MR-fractie heeft tevens nog andere wetsvoorstellen ingediend om bij opleidingen en in de professionele sfeer discriminatie tegen te gaan.

De spreekster wijst evenwel op de budgettaire verantwoordelijkheid nu de regering in lopende zaken is. Haar fractie steunt de wetsvoorstellen dan ook op voorwaarde dat ze geen budgettaire weerslag hebben. In dat verband wil zij de voorstellen voor advies aan het Rekenhof voorleggen.

Mevrouw Dominiek Sneppe (VB) is voorstander van wetsvoorstel DOC 55 0165/001, omdat de valorisering van het vaderschap bijdraagt aan de valorisering van het gezin. Zij gaat echter niet akkoord met de genderneutraliteit (zie amendement nr. 7); volgens haar is men een man óf een vrouw; een man is geen vrouw en omgekeerd. Bovendien is de spreekster gekant tegen het opleggen van het vaderschapsverlof. Dat verlof is een recht, geen plicht.

De heer Robby De Caluwé (Open Vld) steunt wetsvoorstel DOC 55 0165/001. Het ligt voor de hand dat een

ou une coparente doit pouvoir prendre son congé de paternité ou de naissance sans la moindre hésitation. Cela permet de contribuer à une meilleure répartition des tâches entre les partenaires. L'orateur n'est en revanche pas favorable à rendre ces congés obligatoires.

Il souhaite par ailleurs qu'il soit explicité que la notion de discrimination de genre doit être interprétée de manière limitative à partir du fondement juridique sur lequel cette notion est basée.

Enfin, M. De Caluwé souligne que la lutte contre les discriminations doit être vue dans un cadre plus large que celui de l'ajout de critères de discrimination dans la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes. Il y a également lieu d'effectuer un travail de sensibilisation, notamment via l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) soutient la proposition de loi n° 165. La discrimination sur la base de la paternité est inacceptable. Dans la pratique, il y a encore trop de pères qui ne prennent pas leur congé de paternité et qui craignent de le demander à leur employeur. Elle s'interroge sur l'utilisation du terme "comaternité" (*meemoederschap*) dans le dispositif alors que dans c'est le terme "coparentalité" (*meeouderschap*) qui est utilisé dans les développements. Elle invite les auteurs des différentes propositions et des différents amendements à se rassembler pour établir un texte commun et général qui bénéficierait d'un soutien étendu.

M. Thierry Warmoes (PVDA-PTB), président, indique que son groupe soutient les propositions de loi ainsi que les amendements n°s 4 à 8 à la proposition n° 165 déposés par Mme Van Hoof.

Il ajoute qu'il ne faut pas se limiter à la paternité. Il soutient donc l'amendement n° 1 de Mme Fonck à la proposition de loi n° 165 de Mme Van Hoof visant à inclure l'allaitement et les responsabilités familiales comme critères de discrimination. Il soutient également l'amendement n° 1 de M. Prévot à sa proposition de loi n° 46 visant à inclure la comaternité comme critère de discrimination.

Par ailleurs, l'intervenant estime que le congé de paternité doit devenir obligatoire, au même titre que le congé de maternité. Cela permettrait aux pères d'éviter de ressentir une quelconque pression en demandant leur congé de paternité auprès de leur employeur. Il indique que son groupe compte déposer une proposition de loi dans ce sens.

vader of een meemoeder zijn of haar vaderschaps- of geboorteverlof zonder meer moet kunnen nemen. Zulks kan bijdragen tot een betere taakverdeling tussen de partners. De spreker is evenwel niet gevonden voor het opleggen van die verloven.

Voorts wil de spreker duidelijk doen aangeven dat het begrip "genderdiscriminatie" limitatief moet worden opgevat, op basis van de rechtsgrondslag van dat begrip.

Tot slot beklemtoont de heer De Caluwé dat het tegengaan van discriminatie moet worden opgevat in een ruimer kader dan louter de toevoeging van discriminatiecriteria aan de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen. Tevens moet werk worden gemaakt van sensibilisering, onder meer via het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) steunt wetsvoorstel DOC 55 0165/001. Discriminatie op grond van het vaderschap is onaanvaardbaar. In de praktijk zijn er nog te veel vaders die hun vaderschapsverlof niet nemen en die ervoor terugdeinzen dat verlof aan te vragen bij hun werkgever. De spreekster heeft bedenkingen bij het gebruik van het begrip "meemoederschap" in het bepalend gedeelte van het wetsvoorstel, aangezien de toelichting het over "meeouderschap" heeft. Zij roept de indieners van de diverse wetsvoorstellen en amendementen ertoe op samen te zitten om een algemene gezamenlijke tekst te redigeren, die bredere steun zou vinden.

De heer Thierry Warmoes (PVDA-PTB), voorzitter, geeft aan dat zijn fractie de ingediende wetsvoorstellen en de door mevrouw Van Hoof ingediende amendementen nrs. 4 tot 8 op wetsvoorstel DOC 55 0165/001 steunt.

De spreker voegt eraan toe dat men niet mag beperken tot het vaderschap. Hij steunt derhalve amendement nr. 1 van mevrouw Fonck op het door mevrouw Van Hoof ingediende wetsvoorstel DOC 55 0165/001, dat beoogt borstvoeding en gezinsverantwoordelijkheden als discriminatiecriteria in de wet op te nemen. Tevens steunt hij het door de heer Prévot ingediende amendement nr. 1 op diens wetsvoorstel DOC 55 0046/001, dat ertoe strekt meemoederschap als discriminatiecriterium op te nemen.

Voorts meent de heer Warmoes dat het vaderschapsverlof moet worden opgelegd, net zoals dat het geval is voor het moederschapsverlof. Aldus zou kunnen worden voorkomen dat vaders een zekere druk ervaren wanneer zij vaderschapsverlof aanvragen bij hun werkgever. De spreker geeft aan dat zijn fractie van plan is een wetsvoorstel in die zin in te dienen.

B. Réponses

M. Patrick Prévot (PS), coauteur de la proposition de loi n° DOC 55 0046/001, soutient l'idée de Mme Jiroflée de se réunir pour parvenir à un texte commun.

Il répond à Mme Taquin que l'ajout de critères de discrimination n'a en principe pas d'impact budgétaire. Il ne voit donc pas la nécessité de demander un avis à la Cour des comptes.

Concernant la proposition de loi DOC 55 0061/001 de Mme Fonck et l'amendement n° 1 de Mme Fonck à la proposition de loi DOC 55 0165/001, il propose de demander un avis écrit à l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes sur la notion de "responsabilités familiales" qui ne lui semble pas suffisamment bien définie sur le plan juridique.

L'orateur répond à Mme Sneppe qu'il lui paraît très souhaitable de rendre le congé de paternité obligatoire car cela contribuera, dès la naissance de l'enfant, à une meilleure répartition des tâches et de la charge mentale qui incombe actuellement trop aux femmes.

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi n° 165, sent qu'il y a un consensus sur la proposition de base qui concerne la paternité et la comaternité.

Elle considère qu'il est pas nécessaire de demander un avis à l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes car ce dernier a déjà formulé des recommandations en la matière. Il s'agit de la recommandation nr. 2018-R/001 concernant la protection contre les discriminations des travailleurs des deux sexes ayant des responsabilités familiales. Les recommandations de la Commission d'évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations sont également aisément consultables. La proposition de loi n° 165 et les amendements n°s 4 à 8 reprennent littéralement ces recommandations.

L'intervenante souligne que sa proposition de loi ne vise pas à rendre le congé de paternité obligatoire comme certains orateurs semblent le comprendre. En revanche, elle permettra à un père, confronté à un refus de son employeur, de déposer une plainte pour discrimination sur la base du critère de paternité.

B. Antwoorden

De heer Patrick Prévot (PS), mede-indiener van wetsvoorstel DOC 55 0046/001, steunt het idee van mevrouw Jiroflée om samen te zitten en een gezamenlijke tekst te redigeren.

Ten behoeve van mevrouw Taquin geeft de spreker aan dat de toevoeging van discriminatiecriteria in principe geen budgettaire weerslag heeft. Hij ziet dan ook niet in waarom het Rekenhof om een advies ter zake zou worden verzocht.

Met betrekking tot het door mevrouw Fonck ingediende wetsvoorstel DOC 55 0061/001 en amendement nr. 1 van dezelfde indiener op wetsvoorstel DOC 55 0165/001, stelt de spreker voor het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen om een schriftelijk advies te verzoeken over het begrip "gezinsverantwoordelijkheden", omdat de juridische omschrijving ervan volgens hem niet voldoet.

De spreker antwoordt mevrouw Sneppe dat hij het verplicht opnemen van vaderschapsverlof heel wenselijk acht. Een dergelijk verlof zal van bij de geboorte van het kind immers bijdragen tot een betere taakverdeling en tot het spreiden van de mentale belasting, die thans al te zeer op de vrouwen neerkomt.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van wetsvoorstel nr. 165, heeft de indruk dat er consensus heerst over het basisvoorstel betreffende het tegengaan van discriminatie wegens vaderschap en meemoederschap.

Volgens de spreekster hoeft het advies van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen niet te worden ingewonnen omdat dat Instituut ter zake al aanbevelingen heeft uitgebracht, met name aanbeveling nr. 2018-R/001 betreffende de bescherming van mannelijke en vrouwelijke werknemers met gezinsverantwoordelijkheden tegen discriminaties; voorts kunnen de aanbevelingen van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie probleemloos worden geraadpleegd. Wetsvoorstel nr. 165 en de amendementen nrs. 4 tot 8 nemen die aanbevelingen letterlijk over.

Mevrouw Van Hoof benadrukt dat haar wetsvoorstel er niet in voorziet dat het vaderschapsverlof moet worden opgenomen, zoals sommige sprekers kennelijk begrijpen. Met het wetsvoorstel kan een vader die vaderschapsverlof door zijn werkgever geweigerd ziet, echter wel een klacht indienen wegens discriminatie op grond van het vaderschapscriterium.

Elle estime, tout comme M. Prévot, que sa proposition de loi n'aura pas d'impact budgétaire.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen), auteure principale de la proposition de loi n° 696, estime que ça n'a pas de sens de demander un avis à la Cour des comptes car l'ajout d'un ou plusieurs critères de discrimination n'a aucun impact budgétaire.

M. Patrick Prévot (PS), coauteur de la proposition de loi n° 46, estime que, vu la coexistence de plusieurs propositions de loi et le dépôt de plusieurs amendements, il serait quand-même opportun de demander un avis écrit à l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes, en particulier sur la notion de "responsabilités familiales" contenue dans la proposition de loi n° 61 de Mme Fonck ainsi que dans l'amendement n° 1 de Mme Fonck à la proposition de loi n° 165 de Mme Van Hoof.

C. Répliques

M. Jan Bertels (sp.a) estime également qu'il n'y a pas d'impact budgétaire et que ça n'a pas de sens de demander un avis à la Cour des comptes.

Mme Caroline Taquin (MR) renonce à sa demande d'avis à la Cour des comptes dès lors qu'il n'y a pas d'impact budgétaire. Elle maintient que le fait de rendre le congé de paternité obligatoire aura un impact budgétaire mais prend bonne note que cet aspect fera l'objet d'une discussion en commission des Affaires sociales.

Elle appuie également la demande d'avis écrit à l'Institut pour l'Égalité des femmes et des hommes portée par M. Prévot afin de préciser la portée juridique exacte de la notion de "responsabilités familiales".

*
* *

Au cours de la réunion du 17 décembre 2019, la commission a décidé de prendre le texte de la proposition de loi n° 165 comme texte de base en vue de la discussion des articles.

En vue de cette discussion, *Mme Van Hoof et consorts* annoncent le dépôt des amendements n°s 9 à 11 (DOC 55 0165/006) visant à ajouter des articles 3 et 4 (*nouveaux*) et à modifier l'intitulé de la proposition de loi.

Net als de heer Prévot vindt de spreker dat haar wetsvoorstel geen budgettaire gevolgen zal hebben.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen), hoofdindienster van wetsvoorstel nr. 696, acht het onnodig bij het Rekenhof een advies in te winnen, omdat de toevoeging van een of meerdere discriminatiecriteria geenszins budgettaire gevolgen heeft.

Aangezien verschillende wetsvoorstellen naast elkaar bestaan en meerdere amendementen werden ingediend, acht *de heer Patrick Prévot (PS), mede-indiener van wetsvoorstel nr. 46*, het toch raadzaam het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen om een schriftelijk advies te verzoeken, met name over het begrip "gezinsverantwoordelijkheden" dat is vervat in wetsvoorstel nr. 61 van mevrouw Fonck en in amendement nr. 1 van mevrouw Fonck op wetsvoorstel nr. 165 van mevrouw Van Hoof.

C. Replieken

Ook de heer Jan Bertels (sp.a) vindt dat deze teksten geen budgettaire gevolgen hebben, en dat het niet nodig is bij het Rekenhof een advies in te winnen.

Mevrouw Caroline Taquin (MR) ziet ervan af het Rekenhof om een advies te verzoeken, aangezien deze teksten zonder budgettaire gevolgen blijven. Zij blijft er evenwel bij dat het verplicht doen opnemen van vaderschapsverlof wel degelijk budgettaire gevolgen zal hebben, maar neemt er nota van dat dit aspect in de commissie voor de Sociale Zaken zal worden besproken.

Zij steunt ook het verzoek van de heer Prévot om bij het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen een schriftelijk advies in te winnen, teneinde de precieze juridische strekking van het begrip "gezinsverantwoordelijkheden" te verduidelijken.

*
* *

Tijdens de vergadering van 17 december 2019 beslist de commissie de tekst van wetsvoorstel nr. 165 als basistekst te nemen voor de artikelsgewijze bespreking.

Met het oog op die bespreking kondigt *mevrouw Van Hoof c.s.* de indiening aan van de amendementen nrs. 9 tot 11 (DOC 55 0165/006), tot toevoeging van de artikelen 3 en 4 (*nieuw*) en tot wijziging van het opschrift van het wetsvoorstel.

En conséquence, *Mme Els Van Hoof (CD&V)* retire les amendements n°s 4 à 8 (DOC 55 0165/004) qui ont été discutés dans le cadre de la discussion générale.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen) qui a cosigné les amendements n°s 9 à 11, déclare qu'elle retire également les amendements n°s 2 et 3 (DOC 55 0165/003) qui ont été discutés dans le cadre de la discussion générale.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article, qui fixe le fondement constitutionnel, ne donne lieu à aucune observation. Il est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Mme Catherine Fonck (cdH) présente l'amendement n° 1 (DOC 55 0165/002), qui tend à modifier l'article 2.

L'intervenante indique que dans l'"État des lieux sur l'application et l'effectivité de la loi Genre. Analyse et Recommandations" publié en 2017, l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes évoquait la question de la conciliation de la vie familiale et de la vie professionnelle et proposait une série de recommandations en vue de mieux protéger les personnes confrontées à des difficultés en ce qui concerne la conciliation entre la vie familiale et la vie professionnelle. L'Institut évoque notamment les questions des responsabilités familiales, de la paternité, de l'allaitement et de la procréation médicalement assistée.

Cet amendement tend à compléter la proposition de loi à l'examen par l'ajout de ces nouveaux motifs de discrimination.

Mme Dominiek Snelpe (VB) indique que son groupe appuiera la proposition de loi à l'examen.

La membre se demande par ailleurs ce que Mme Fonck entend précisément par les termes "responsabilités familiales", qui figurent dans son amendement. Ces termes portent-ils uniquement sur la prise en charge des enfants ou peuvent-ils également renvoyer aux soins apportés à une mère ou un père habitant sous le même toit? Ces termes doivent-ils être interprétés de façon restrictive ou extensive?

Derhalve trekt mevrouw Els Van Hoof (CD&V) de tijdens de algemene bespreking behandelde amendementen nrs. 4 tot 8 (DOC 55 0165/004) in.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen), die de amendementen nrs. 9 tot 11 mee heeft ondertekend, geeft aan dat zij tevens de tijdens de algemene bespreking behandelde amendementen nrs. 2 en 3 (DOC 55 0165/003) intrekt.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Over dit artikel, dat de constitutionele grondslag bepaalt, worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) dient het amendement nr. 1 (DOC 55 0165/002) in, dat ertoe strekt om artikel 2 te wijzigen.

De spreekster stipt aan dat het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen ging in de in 2017 gepubliceerde analyse "Stand van zaken inzake toepassing en doeltreffendheid van de genderwet / Analyse en aanbevelingen" in op de kwestie hoe werk en gezin op elkaar moeten worden afgestemd. Daarbij formuleerde die instantie diverse aanbevelingen om een betere bescherming te bieden aan wie het moeilijk heeft die afstemming te bewerkstelligen. Het Instituut had het met name over de vraagstukken in verband met gezinsverantwoordelijkheden, vaderschap, borstvoeding en medisch begeleide voortplanting.

Dit amendement beoogt het wetsvoorstel aan te vullen met de toevoeging van die nieuwe discriminatiegronden.

Mevrouw Dominiek Snelpe (VB) stipt aan dat haar fractie het voorliggend wetsvoorstel zal steunen.

Voorts vraagt de spreekster zich af wat mevrouw Fonck precies bedoelt met de term "gezinsverantwoordelijkheden" die opgenomen is in haar amendement. Heeft deze term enkel betrekking op de zorg van de kinderen of kan deze term ook verwijzen naar de zorg voor een inwonende moeder of vader? Moet deze term ruim of eng geïnterpreteerd worden?

Mme Catherine Fonck (cdH) reconnaît que les termes “responsabilités familiales” ont une portée vaste mais elle souligne que les familles actuelles prennent de multiples formes. Plusieurs éléments sont explicités comme la paternité, la comaternité, l’allaitement et la procréation médicalement assistée.

Mais la réalité actuelle de nombreuses familles est beaucoup plus vaste que ces éléments. La membre renvoie à des familles qui ont procédé à une adoption ou qui font office de parents d’accueil. Elle se réfère à cet égard aux recommandations de l’Institut pour l’égalité des femmes et des hommes qui visent à apporter une réponse aux nombreuses réalités différentes que peut recouvrir la famille contemporaine.

Ainsi, les responsabilités familiales peuvent également concerner un parent qui s’occupe d’un adulte souffrant d’un handicap grave et juridiquement incapable. Les recommandations de l’Institut pour l’égalité des femmes et des hommes comprennent également ces éléments, que l’intervenante souhaite également intégrer dans l’actuelle législation sur l’interdiction de discrimination par le biais de cet amendement.

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, fait observer que l’expression “responsabilités familiales” n’est pas encore suffisamment circonscrite. En outre, l’Institut pour l’égalité des femmes et des hommes ne précise pas non plus suffisamment la portée de la notion de “responsabilités familiales”.

Une évaluation est toutefois en cours de finalisation par des experts qui avaient rédigé, en 2018, un rapport intermédiaire sur la législation antidiscrimination et qui avaient, eux aussi, pointé cet écueil à cette occasion. Un deuxième rapport sera publié en 2021 et il importera qu’il fasse la clarté sur cette notion de “responsabilités familiales”.

Sur le fond, l’intervenante ne formule pas d’objection fondamentale à l’égard de l’amendement, mais elle considère qu’il convient de préciser la portée du concept de “responsabilités familiales” avant de pouvoir se prononcer.

M. Patrick Prévot (PS) souligne que l’objectif de la proposition de loi à l’examen n’est en aucun cas de rendre obligatoire le bénéfice du congé de paternité, même si, à titre personnel, il est favorable à cette mesure qui permet de répartir plus équitablement la charge familiale entre les partenaires.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) erkent dat de term “gezinsverantwoordelijkheden” een brede term is maar zij wijst erop dat de hedendaagse families meervoudige vormen aannemen. Een aantal elementen worden geëxpliciteerd zoals vaderschapsverlof, meemoederschap, borstvoeding en medisch begeleide voortplanting.

Maar de huidige realiteit waarbinnen vele families functioneren gaat veel breder dan deze elementen. Ze verwijst hierbij naar families die een adoptie hebben uitgevoerd of die als pleegouder optreden. Ze verwijst hierbij naar de aanbevelingen van het Instituut voor de Gelijkheid van Mannen en Vrouwen die erop gericht zijn om een antwoord te bieden op de vele verschillende realiteiten waarbinnen hedendaagse families functioneren.

De gezinsverantwoordelijkheden kunnen op die manier ook betrekking hebben op een ouder die instaat voor de zorg van een meerderjarige persoon die lijdt aan een zware handicap en handelingsonbekwaam is. De aanbevelingen van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen bevatten ook deze luiken die de spreekster aan de hand van dit amendement ook wil integreren in de huidige wetgeving betreffende antidiscriminatie.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van het wetsvoorstel, merkt op dat de term “gezinsverantwoordelijkheden” nog niet voldoende afgebakend is. Bovendien schept het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen thans ook onvoldoende duidelijkheid rondom de scope van het begrip “gezinsverantwoordelijkheden”.

Op dit ogenblik is er wel een evaluatie op til uitgevoerd door experten die in 2018 een tussentijds verslag hebben uitgebracht omtrent de antidiscriminatiewetgeving waarbij zij ook op dit euvel hebben gewezen. Er zal een tweede verslag in 2021 gepubliceerd worden waarbij het van belang is dat er in dat verslag meer duidelijkheid zal gecreëerd worden omtrent het begrip “gezinsverantwoordelijkheden”.

De spreekster heeft fundamenteel geen inhoudelijk bezwaar jegens dit amendement maar ze meent dat er nog meer duidelijkheid nodig is rondom de ware scope van het begrip “gezinsverantwoordelijkheden” alvorens hierover een beslissing te nemen.

De heer Patrick Prévot (PS) merkt op dat het helemaal niet de bedoeling is van het voorliggend wetsvoorstel om de opname van het vaderschapsverlof te verplichten. Persoonlijk is hij wel een voorstander van deze maatregel omdat de gezinslast meer rechtvaardig gedeeld kan worden met de andere partner.

En ce qui concerne la discussion sur les “responsabilités familiales”, il estime qu’il est prématuré d’intégrer ce critère dans la loi antidiscrimination car il n’est pas suffisamment bien balisé sur le plan juridique. Il estime qu’il serait préférable d’attendre les conclusions du prochain rapport d’évaluation de la Commission d’évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations qui est attendu pour 2021.

Mme Caroline Taquin (MR) indique que son groupe soutient l’ajout de la paternité et de la comaternité comme motifs de discrimination reconnus. En revanche, il s’abstiendra sur l’amendement n° 1 de Mme Fonck visant à ajouter l’allaitement et la procréation médicalement assistée. L’intervenante se joint aux remarques déjà exprimées concernant le flou qui entoure la notion de “responsabilités familiales”.

M. Jan Bertels (sp.a) estime que l’ajout de la paternité, de la comaternité, de l’allaitement et de la procréation médicalement assistée comme critères de discrimination répond à une demande du terrain et de la Commission d’évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations. Il n’y a donc pas de crainte à avoir d’ajouter ces critères-là.

En ce qui concerne les “responsabilités familiales”, des experts sont actuellement occupés à mieux baliser cette notion. Il souligne que la Belgique a signé et ratifié la Convention n° 156 de l’Organisation Internationale du Travail sur les travailleurs ayant des responsabilités familiales. L’article 1 de cette Convention définit la notion de “travailleurs ayant des responsabilités familiales” comme “les travailleurs des deux sexes ayant des responsabilités à l’égard de leurs enfants à charge ainsi que les travailleurs des deux sexes ayant des responsabilités à l’égard d’autres membres de leur famille directe qui ont manifestement besoin de leurs soins ou de leur soutien”. Il serait intéressant que l’Institut pour l’Égalité des femmes et des hommes étudie si cette définition pourrait être reprise telle quelle ou s’il y aurait lieu d’envisager une définition plus large.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen) estime que la question des “responsabilités familiales” est intéressante mais que cette notion devrait encore être précisée. À cet égard, elle se demande si la notion de “travailleurs ayant des responsabilités familiales” ne recoupe pas en partie celle d’aidants proches (*mantelzorgers*). Peut-être serait-il intéressant que les aidants proches puissent à l’avenir être protégés par le biais de la législation antidiscrimination. Elle souligne toutefois que les deux notions ne se recoupent que partiellement car les aidants proches ne sont pas toujours des membres de la famille. Elle espère que l’Institut pour l’Égalité des femmes et des

Wat de discussie over de “gezinsverantwoordelijkheden” betreft, meent hij dat het voorbarig zou zijn dat criterium in de antidiscriminatiewet op te nemen, want het is juridisch onvoldoende afgebakend. Volgens hem kan beter worden gewacht op de conclusies van het volgende evaluatieverslag van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie, dat in 2021 wordt verwacht.

Mevrouw Caroline Taquin (MR) wijst erop dat haar fractie de toevoeging van vaderschap en meemoederschap als erkende discriminatiemotieven steunt. Haar fractie zal zich daarentegen onthouden bij de stemming over amendement nr. 1 van mevrouw Fonck, dat ertoe strekt borstvoeding en medisch begeleide voortplanting toe te voegen. De spreekster sluit zich aan bij de eerder gemaakte opmerkingen over de onduidelijkheid inzake het begrip “gezinsverantwoordelijkheden”.

Volgens de heer Jan Bertels (*sp.a*) komt de toevoeging aan de lijst van de discriminatiecriteria van vaderschap, meemoederschap, borstvoeding en medisch begeleide voortplanting tegemoet aan een vraag van het veld en van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie. Deze criteria kunnen dus gerust aan die lijst worden toegevoegd.

Wat de “gezinsverantwoordelijkheden” betreft, wijst de spreker erop dat experten momenteel werk maken van een betere afbakening van dat begrip. Hij beklemtoont dat België Verdrag nr. 156 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende werknemers met gezinsverantwoordelijkheid heeft ondertekend en bekrachtigd. Artikel 1 van dat Verdrag definieert het begrip van “werknemers met gezinsverantwoordelijkheid” als “mannelijke en vrouwelijke werknemers die verantwoordelijk zijn voor hun afhankelijke kinderen, alsook mannelijke en vrouwelijke werknemers met verantwoordelijkheid jegens andere directe familieleden, die duidelijk hun zorg of steun behoeven”. Misschien kan het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen nagaan of deze definitie als dusdanig kan worden overgenomen, dan wel of ze ruimer moet worden opgevat.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen) vindt een mogelijke opname van het begrip “gezinsverantwoordelijkheden” weliswaar interessant, maar geeft aan dat verdere verduidelijking vereist is. In dat verband vraagt ze zich af of het begrip “werknemers met gezinsverantwoordelijkheid” niet deels overlapt met dat van “mantelzorgers”. Het ware misschien interessant de mantelzorgers in de toekomst te kunnen beschermen via de antidiscriminatiewetgeving. De spreekster beklemtoont evenwel dat die twee begrippen elkaar slechts gedeeltelijk overlappen, aangezien mantelzorgers niet altijd gezinsleden zijn. Ze hoopt dat het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen

hommes pourra se saisir de cette question et formuler une recommandation qui pourra ensuite déboucher sur une adaptation de la législation.

Mme Catherine Fonck (cdH) constate qu'il n'y a pas de consensus suffisant actuellement pour inclure, comme elle le souhaiterait, le critère des "responsabilités familiales". Elle souligne que, les aidants proches étant le plus souvent des membres de la famille, la prise en compte de ce critère de "responsabilités familiales" permettrait de couvrir la situation de nombreux aidants proches. Par ailleurs, elle regrette que les arrêtés royaux qui devaient être pris pour le 1er octobre 2019 suite à l'adoption de la loi du 17 mai 2019 établissant une reconnaissance des aidants proches ne l'aient pas encore été.

L'amendement n° 1 est rejeté par 2 voix contre 6 et 9 abstentions.

L'article est adopté à l'unanimité.

Art. 3 (nouveau)

Mme Van Hoof et consorts présentent l'amendement n° 9 (DOC 55 0165/006), qui tend à insérer un article 3 (nouveau).

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, souligne que l'intégration du critère de l'allaitement dans la loi genre renforcera de manière significative les droits de la femme et apportera une plus grande clarté concernant la protection contre la discrimination liée à l'allaitement, tant pour les femmes que pour les employeurs. L'intégration de ce critère pourra en outre contribuer à mieux informer et sensibiliser les femmes au sujet de leurs droits et à accroître leur protection juridique. Aucune femme ne peut se sentir empêchée d'aucune manière de nourrir ses enfants.

La reconnaissance de l'allaitement en tant que critère protégé dans la loi genre procure à chaque femme les leviers juridiques pour combattre et dénoncer cette discrimination. L'intégration de ce critère a de surcroît été recommandée par l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. Enfin, l'intervenante espère que l'intégration de ce critère permettra d'éradiquer le tabou encore associé à l'allaitement et à accroître l'acceptation de l'allaitement au sein de la société.

Mme Kathleen Depoorter (N-VA) indique que son groupe soutiendra la proposition de loi initiale. L'intervenante souligne que la législation sociale actuelle permet déjà de poursuivre un employeur qui discrimine

en. Les hommes se saisiront de cette question et formuleront une recommandation qui pourra ensuite déboucher sur une adaptation de la législation.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) stelt vast dat men het momenteel onvoldoende eens is om het criterium "gezinsverantwoordelijkheden" op te nemen, wat zij wel wenselijk acht. Ze beklemtoont dat mantelzorgers vaak gezinsleden zijn, waardoor het in aanmerking nemen van het criterium "gezinsverantwoordelijkheden" veel mantelzorgers ten goede zou komen. Voorts geeft de spreker aan dat ingevolge de goedkeuring van de wet van 17 mei 2019 tot erkenning van de mantelzorgers koninklijk besluiten moesten worden uitgevaardigd tegen 1 oktober 2019. Ze betreurt dat zulks niet het geval is.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 2 tegen 6 stemmen en 9 onthoudingen.

Het artikel wordt eenparig aangenomen.

Art. 3 (nieuw)

Mevrouw Van Hoof c.s. dient amendement nr. 9 (DOC 55 0165/006) in, dat ertoe strekt een artikel 3 (nieuw) in te voegen.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van het wetsvoorstel, benadrukt dat de integratie van het criterium borstvoeding in de genderwet een wezenlijk versterking zal betekenen van de rechten van de vrouw. Deze integratie zal meer duidelijkheid scheppen over de bescherming tegen discriminatie omwille van borstvoeding, zowel voor vrouwen als voor werkgevers. Bovendien kan de integratie van dit criterium ertoe bijdragen dat vrouwen beter geïnformeerd én gesensibiliseerd worden over hun rechten alsook hun juridische bescherming verhogen. Geen enkele vrouw mag zich op geen enkele manier belemmerd voelen om haar kinderen te voeden.

Elke vrouw krijgt dankzij de erkenning van borstvoeding als een beschermd criterium in de genderwet de juridische handvaten om deze discriminatie te bestrijden en aan te klagen. Bovendien is de integratie van het criterium borstvoeding in de genderwet een aanbeveling van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Tot slot hoopt de spreker dat de integratie van dit criterium ertoe zal leiden dat het taboe rond borstvoeding zal verdwijnen en dat het draagvlak voor borstvoeding binnen de samenleving kan vergroot worden.

Mevrouw Kathleen Depoorter (N-VA) stipt aan dat haar fractie het originele wetsvoorstel zal steunen. De spreker benadrukt dat de huidige sociale wetgeving thans toelaat om een werkgever te vervolgen die een

un travailleur parce qu'il devient père, mais si l'on reprend cette disposition dans la loi anti-discrimination, elle est convaincue qu'il est positif que l'Institut puisse intervenir en tant que médiateur ou plaignant.

Elle met cependant en garde contre le fait que la liste de critères ne peut devenir exhaustive. C'est pourquoi son groupe s'abstiendra lors du vote des amendements n°s 9 à 11. Son groupe n'a aucune objection de principe contre l'ajout des dispositions relatives à l'allaitement et à la procréation médicalement assistée (article 4 (*nouveau*) ci-dessous), mais, selon lui, ces spécifications ne sont pas nécessaires. En pratique, ces cas particuliers sont réglés par les termes de maternité et de paternité. Il existe ainsi une protection juridique suffisante contre la discrimination.

Enfin, l'intervenante insiste sur le fait que le congé de paternité est un droit et pas un devoir. Son groupe votera en faveur de la proposition de loi dans son ensemble et s'abstiendra lors du vote des amendements n°s 9 à 11.

Mme Dominiek Snelpe (VB) est enchantée que l'allaitement et la procréation médicalement assistée (article 4 (*nouveau*) ci-dessous) soient repris dans la proposition de loi à l'examen. Son groupe soutiendra de tout cœur les amendements présentés.

M. Robby De Caluwé (Open Vld) indique que son groupe soutiendra la proposition de loi initiale. Néanmoins, l'intervenant souligne qu'il souhaite éviter une inflation de motifs de discrimination. Il craint que, si la liste de critères est allongée, elle ne devienne une liste limitative.

De plus, il ne peut souscrire à l'idée d'imposer le congé de paternité. C'est pourquoi son groupe s'abstiendra lors du vote des amendements. Par contre, son groupe votera en faveur de la proposition de loi initiale.

Mme Evita Willaert (Ecolo-Groen) tient à souligner que les quelques critères ajoutés par le biais des deux amendements n'auront pas d'effet inflationniste sur les motifs de discrimination. Elle fait particulièrement confiance aux experts qui siègent dans la Commission d'évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations.

Les membres de la Commission d'évaluation avaient demandé d'inclure explicitement certains critères dans la législation. L'avantage est double: d'une part, l'Institut peut intervenir comme plaignant et, d'autre part, cet ancrage légal remplit une importante fonction de signal

werknemer discrimineert omdat hij vader wordt maar door deze bepaling om te nemen in de antidiscriminatiewet is zij ervan overtuigd dat het een goede zaak is dat het Instituut kan optreden als bemiddelaar of als aanklager.

Zij waarschuwt er echter voor dat de lijst van criteria niet exhaustief mag worden. Vandaar dat haar fractie zich bij de stemming van de amendementen nrs. 9 tot 11 zal onthouden. Principieel heeft haar fractie geen bezwaar tegen de toevoeging van de bepalingen van borstvoeding en medisch begeleide zwangerschap (artikel 4 (*nieuw*) hieronder) maar deze specificaties zijn voor haar fractie niet noodzakelijk. In de praktijk zijn deze particuliere gevallen geregeld via de term moederschap of via de term vaderschap. Op die manier is er voldoende juridische bescherming tegen discriminatie.

Tot slot hamert de spreekster erop dat vaderschapsverlof een recht is en geen plicht. Haar fractie zal het wetsvoorstel in zijn geheel goedkeuren en zal zich onthouden bij de stemming van de amendementen nrs. 9 tot 11.

Mevrouw Dominiek Snelpe (VB) is opgetogen dat borstvoeding en medisch begeleide voortplanting (artikel 4 (*nieuw*) hieronder) wordt opgenomen in het voorliggend wetsvoorstel. Haar fractie zal de ingediende amendementen van harte steunen.

De heer Robby De Caluwé (Open Vld) geeft aan dat zijn fractie het oorspronkelijke wetsvoorstel zal steunen. Desalniettemin benadrukt de spreker dat hij echter wil vermijden dat er een inflatie aan discriminatiegrond zal optreden. Hij vreest dat naarmate de lijst van criteria langer wordt, deze lijst een limitatieve lijst wordt.

Bovendien kan hij zich niet scharen achter het idee om de opname van vaderschapsverlof te verplichten. Vandaar dat zijn fractie zich zal onthouden bij de amendementen. Weliswaar zal zijn fractie het oorspronkelijke wetsvoorstel steunen.

Mevrouw Evita Willaert (Ecolo-Groen) wil beklemtonen dat de enkele criteria die aan de hand van de beide amendementen worden toegevoegd geen inflatie aan discriminatiegronden zullen teweegbrengen. Zij heeft bijzonder veel vertrouwen in de experts die zetelen in de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie.

Het was een vraag van de leden van deze Evaluatiecommissie om een aantal criteria expliciet op te nemen in de wetgeving. Het voordeel hiervan is dubbel: enerzijds kan het Instituut optreden als aanklager en anderzijds heeft deze wettelijke verankering een

envers les citoyens en indiquant sans équivoque que la discrimination fondée sur ces motifs ne sera pas tolérée.

M. Thierry Warmoes (PVDA-PTB), président, indique que son groupe, contrairement à d'autres, est favorable à une obligation de prendre le congé de paternité, à l'instar de ce qui prévaut pour le congé de maternité.

L'intervenant constate en outre que les termes "identité de genre", "expression de genre" et "caractéristiques sexuelles" qui figurent dans le texte des amendements n°s 7 et 8 retirés (DOC 55 0165/004) n'ont pas été retenus dans les amendements n°s 9 à 11. Son groupe regrette que ces aspects n'aient pas été conservés dans les textes des amendements en question.

Mme Els Van Hoof (CD&V) répond à M. Warmoes que l'idée est que la situation de ces personnes soit réglée dans un cadre plus vaste que celui de la législation antidiscrimination. Elle annonce d'ailleurs le dépôt d'une proposition de loi spécifique à ce sujet.

L'amendement n° 9 est adopté par 11 voix et 6 abstentions.

Art. 4 (nouveau)

Mme Van Hoof et consorts présentent l'amendement n° 10 (DOC 55 0165/006), qui tend à insérer un article 4 (nouveau).

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, souligne que la protection qu'offrent la loi tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes (loi sur le genre) et la loi sur le travail aux femmes qui subissent un traitement par fécondation in vitro n'est pas suffisamment spécifique aujourd'hui. Les femmes victimes de discrimination doivent invoquer les articles relatifs à la grossesse et à la maternité, alors qu'elles ne sont pas encore enceintes et pas encore mères et que malheureusement, le traitement échouera pour certaines d'entre elles.

Il est dès lors indispensable d'inscrire la "procréation médicalement assistée" en tant que critère dans la loi sur le genre. Cela apportera plus de clarté juridique et permettra d'assurer une protection directe et de donner une plus grande visibilité aux droits des femmes traitées dans le cadre d'une FIV. En outre, l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes recommande d'inscrire la "procréation médicalement assistée" en tant que critère dans la loi genre.

belangrijke signaalfunctie naar de burgers toe waarbij ondubbelzinnig wordt aangegeven dat discriminatie op basis van deze gronden niet zal getolereerd worden.

De heer Thierry Warmoes (PVDA-PTB), voorzitter, geeft aan dat zijn fractie in tegenstelling tot andere fracties wel voorstander is van een verplichting tot de opname van het vaderschapsverlof zoals dit thans geldt voor het moederschapsverlof.

Voorts stelt de spreker vast dat de woorden "genderidentiteit", "genderexpressie" en "sekskenmerken" die opgenomen waren in de tekst van de ingetrokken amendementen nrs. 7 en 8 (DOC 55 0165/004) niet weerhouden worden in de amendementen nrs. 9 tot 11. Zijn fractie betreurt dat deze aspecten niet werden behouden in de teksten van deze amendementen.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V) antwoordt de heer Warmoes dat de achterliggende gedachte is de situatie van die mensen te regelen binnen een ruimer raamwerk dan dat van de antidiscriminatiewetgeving. Zij geeft daarop aan dat zij daarover een apart wetsvoorstel zal indienen.

Amendement nr. 9 wordt aangenomen met 11 stemmen en 6 onthoudingen.

Art. 4 (nieuw)

Mevrouw Van Hoof c.s. dient amendement nr. 10 (DOC 55 0165/006) in, dat ertoe strekt een artikel 4 (nieuw) in te voegen.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van het wetsvoorstel, stipt aan dat de bescherming door de genderwet, alsook in de Arbeidswet voor vrouwen die een ivf-behandeling ondergaan, thans onvoldoende specifiek is. Vrouwen die discriminatie ondervinden moeten zich beroepen op artikels die betrekking hebben op zwangerschap en moederschap. Dit terwijl deze vrouwen *de facto* nog niet zwanger of een moeder zijn, en dit in sommige spijtige gevallen ook niet zullen zijn.

Het is daarom nodig het criterium "medisch begeleide voortplanting" in de genderwet in te schrijven. Dit zal zorgen voor juridische duidelijkheid, rechtstreekse bescherming en meer zichtbaarheid voor de rechten van vrouwen die een ivf-behandeling volgen. Bovendien is de integratie van het criterium medisch begeleide voortplanting in de genderwet een aanbeveling van het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.

Mme Catherine Fonck (cdH) présente ensuite l'*amendement n° 12* (DOC 55 0165/006), qui est un sous-amendement à l'amendement n° 10 et qui tend à ajouter les mots "l'adoption" après les mots "la maternité".

Mme Fonck souligne que les parents adoptants sont souvent oubliés par le législateur. À l'instar des futurs parents qui sont engagés dans une procédure de procréation médicalement assistée, il existe une période précédant l'adoption qui peut être très éprouvante et au terme de laquelle, les parents adoptants doivent aller chercher l'enfant en dernière minute. Pendant cette période, ces futurs parents ne sont pas couverts par les critères de maternité et de paternité. L'objectif de cet amendement est de leur offrir une protection contre la discrimination durant cette période.

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, indique que, bien qu'elle soit sensible aux situations visées par Mme Fonck, elle estime que cette question doit être traitée de manière plus large. Elle pense par exemple aussi aux parents d'accueil (pleegouders). C'est la raison pour laquelle elle préfère attendre de disposer du prochain rapport de la Commission d'évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations, attendu pour 2021.

Mme Kathleen Depoorter (N-VA) déclare que le groupe N-VA est opposé à l'amendement n° 12 de Mme Fonck. Elle estime qu'il ne faut pas agir dans la précipitation sur ce sujet. Il y a lieu d'analyser ces situations plus en détails et de les régler dans un cadre plus large. Elle souligne également qu'il ne faut pas que la Chambre des représentants empiète sur les compétences des entités fédérées en matière d'adoption.

M. Patrick Prévot (PS) déclare qu'il est sensible au plaidoyer de Mme Fonck pour les parents adoptants, lequel est tout à fait fondé. Il estime néanmoins qu'il est prématuré d'intégrer le critère d'adoption à ce stade-ci de la discussion, car cela doit être discuté dans un cadre plus large et sur la base de définitions claires sur le plan des concepts juridiques utilisés.

M. Steven Creyelman (VB) demande si Mme Fonck dispose de chiffres pour quantifier le problème rencontré par les parents adoptants. Existe-t-il une demande des associations représentatives des parents adoptants?

Mme Dominiek Sneppe (VB) soutient l'amendement n° 12 de Mme Fonck.

Mme Caroline Taquin (MR) indique que le groupe MR est attentif à la problématique des parents adoptants. Elle estime cependant qu'il faut travailler sur la base

Vervolgens dient mevrouw Catherine Fonck (cdH) *amendement nr. 12* (DOC 55 0165/006) in, als sub-amendement op amendement nr. 10, en dat ertoe strekt het woord "adoptie" toe te voegen na het woord "moederschap".

Mevrouw Fonck wijst erop dat de wetgever de adoptieouders vaak vergeet. Net zoals voor de toekomstige ouders die een medisch begeleide voortplantingsprocedure doorlopen, kan ook de periode voorafgaand aan de adoptie erg belastend zijn voor de adoptieouders. Nadien moeten zij het kind bovendien op het laatste moment ophalen. In die periode voldoen die toekomstige ouders niet aan de criteria inzake moeder- en vaderschap. Dit amendement beoogt hun in die periode tegen discriminatie te beschermen.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), *hoofdindienster van het wetsvoorstel*, geeft aan dat ze weliswaar niet ongevoelig is voor de door mevrouw Fonck bedoelde situaties, maar dat die kwestie in een ruimer kader moet worden gezien. In dat verband denkt zij bijvoorbeeld ook aan de pleegouders. Daarom wacht ze liever op het volgende rapport van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie, dat tegen 2021 wordt verwacht.

Mevrouw Kathleen Depoorter (N-VA) geeft aan dat de N-VA-fractie gekant is tegen het amendement nr. 12 van mevrouw Fonck. Zij vindt dat men niet overhaast tewerk mag gaan. Dergelijke situaties moeten grondiger worden geanalyseerd en in een ruimer kader worden geregeld. Zij benadrukt tevens dat de Kamer van volksvertegenwoordigers de deelstaatbevoegdheden inzake adoptie niet mag doorkruisen.

De heer Patrick Prévot (PS) kan zich vinden in het pleidooi van mevrouw Fonck voor de adoptieouders, dat volgens hem volledig gegrond is. Hij acht het echter voorbarig het adoptiecriterium in deze fase van de bespreking op te nemen, want dat moet worden besproken in een ruimer kader en op grond van duidelijk gedefinieerde rechtsfiguren.

De heer Steven Creyelman (VB) vraagt of mevrouw Fonck cijfers kan voorleggen betreffende het probleem dat de adoptieouders ondervinden. Is er een vraag vanwege de belangenverenigingen van de adoptieouders?

Mevrouw Dominiek Sneppe (VB) steunt amendement nr. 12 van mevrouw Fonck.

Mevrouw Caroline Taquin (MR) geeft aan dat de MR-fractie het vraagstuk van de adoptieouders ter harte neemt. Toch zou er volgens haar moeten worden gewerkt

de concepts juridiques clairs et qu'il serait donc préférable d'attendre le prochain rapport de la Commission d'évaluation de la législation fédérale relative à la lutte contre les discriminations. Mme Taquin considère par ailleurs que la législation antidiscrimination n'est pas le seul angle par lequel il faut répondre aux attentes des parents adoptants. Il faut être plus ambitieux.

M. Jan Bertels (sp.a) rejoint le point de vue des collègues qui estiment qu'il faut travailler sur des concepts juridiques solides. La réflexion doit certainement englober également les parents d'accueil. Par ailleurs, il souligne que les entités fédérées ont également des compétences en matière d'adoption.

Mme Catherine Fonck (cdH) répond que c'est l'État fédéral qui est compétent pour statuer sur les adoptions (SPF Justice). Les communautés ont des compétences uniquement au niveau de la préparation à l'adoption. Les procédures d'adoption en Belgique sont strictes et bien balisées, de sorte qu'il n'y a pas de confusion ou d'abus possible. Généralement, les employeurs prennent en compte la réalité des parents adoptants, mais cela n'est pas toujours le cas. C'est la raison pour laquelle elle estime opportun d'offrir aux parents adoptants la protection qui résulte de l'ajout de l'adoption dans la législation antidiscrimination.

L'amendement n° 12, qui est un sous-amendement à l'amendement n° 10, est rejeté par 3 voix contre 6 et 8 abstentions.

L'amendement n° 10 est adopté par 11 voix et 6 abstentions.

Intitulé

Mme Van Hoof et consorts présentent l'amendement n° 11 (DOC 55 0165/006), qui tend à modifier l'intitulé de la proposition de loi.

Mme Els Van Hoof (CD&V), auteure principale de la proposition de loi, indique que le nouvel intitulé proposé précise plus clairement le contenu de la proposition de loi telle que modifiée.

op basis van duidelijke juridische concepten en zou er dus moeten worden gewacht op het volgende rapport van de Evaluatiecommissie federale wetgeving ter bestrijding van discriminatie. Voorts is mevrouw Taquin van oordeel dat de antidiscriminatiewetgeving niet de enige invalshoek is van waaruit op de verwachtingen van de adoptieouders moet worden ingespeeld. Men moet meer ambitie tonen.

De heer Jan Bertels (sp.a) sluit zich aan bij het standpunt van de collega's dat er moet worden gewerkt op basis van solide juridische concepten. Bij de denkoefening moet zeker en vast ook aandacht worden besteed aan de pleegouders. Hij benadrukt voorts dat ook de deelstaten bevoegdheden hebben inzake adoptie.

Mevrouw Catherine Fonck (cdH) antwoordt dat de Federale Staat bevoegd is om te beslissen over de adopties (FOD Justitie). De gemeenschappen zijn enkel bevoegd voor de voorbereiding van de adoptie. De Belgische adoptieprocedures zijn strikt en duidelijk afgebakend, waardoor verwarring of misbruik uitgesloten zijn. Doorgaans houden de werkgevers rekening met de situatie van de adoptieouders, al is dat niet altijd het geval. Daarom is de spreekster van mening dat de adoptieouders de bescherming moet worden geboden die voortvloeit uit de toevoeging van adoptie in de antidiscriminatiewetgeving.

Amendement nr. 12, subamendement op amendement nr. 10, wordt verworpen met 3 tegen 6 stemmen en 8 onthoudingen.

Amendement nr. 10 wordt aangenomen met 11 stemmen en 6 onthoudingen.

Opschrift

Mevrouw Van Hoof c.s., dient amendement nr. 11 (DOC 55 0165/006) in, dat ertoe strekt het opschrift van het wetsvoorstel te wijzigen.

Mevrouw Els Van Hoof (CD&V), hoofdindienster van het wetsvoorstel, geeft aan dat het nieuw voorgestelde opschrift duidelijker de inhoud van het geamendeerde wetsvoorstel weergeeft.

L'amendement n° 11 est adopté par 12 voix et 5 abstentions.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été modifiée, y compris les corrections d'ordre linguistique et légistique, est adopté à l'unanimité.

Par conséquent, les propositions de loi DOC 55 0046/001, DOC 55 0061/001 en DOC 55 0696/001, jointes à la discussion, deviennent sans objet.

Le résultat du vote nominatif est le suivant:

Ont voté pour:

N-VA: Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels, Yoleen Van Camp

Ecolo-Groen: Barbara Creemers, Laurence Hennuy, Evita Willaert

PS: Patrick Prévot, Hervé Rigot, Eliane Tillieux

VB: Steven Creyelman, Dominiek Sneppe

MR: Caroline Taquin, Benoît Piedboeuf

CD&V: Els Van Hoof

PVDA-PTB: Thierry Warmoes

Open Vld: Robby De Caluwé

Sp.a: Jan Bertels

Ont voté contre:

Nihil.

Se sont abstenus:

Nihil.

Le rapporteur,

Le président,

Kathleen DEPOORTER

Thierry WARMOES

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution (art. 78, 2, du Règlement): non communiquées.

Amendement nr. 11 wordt aangenomen met 12 stemmen en 5 onthoudingen.

*
* *

Het gehele aldus geamendeerde wetsvoorstel, met inbegrip van de taalkundige en de wetgevingstechnische verbeteringen, wordt eenparig aangenomen.

Dientengevolge vervallen de aan de bespreking toegevoegde wetsvoorstellen DOC 55 0046/001, DOC 55 0061/001 en DOC 55 0696/001.

Het resultaat van de naamstemming ziet eruit als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Kathleen Depoorter, Frieda Gijbels, Yoleen Van Camp

Ecolo-Groen: Barbara Creemers, Laurence Hennuy, Evita Willaert

PS: Patrick Prévot, Hervé Rigot, Eliane Tillieux

VB: Steven Creyelman, Dominiek Sneppe

MR: Caroline Taquin, Benoît Piedboeuf

CD&V: Els Van Hoof

PVDA-PTB: Thierry Warmoes

Open Vld: Robby De Caluwé

Sp.a: Jan Bertels

Hebben tegengestemd:

Nihil.

Hebben zich onthouden:

Nihil.

De rapporteur,

De voorzitter,

Kathleen DEPOORTER

Thierry WARMOES

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vereisen (artikel 78, 2, van het Reglement): niet meegedeeld.